

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2010. OKTÓBER XXI. ÉVFOLYAM 20. SZÁM

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS

Egy kép a falon – vallomás Kálvinról

„Mert az ember számára ... nem marad egyéb hátra, mint, hogy Krisztushoz forduljon, nyomorúságából az Ő jótéteménye által szabaduljon meg” (Kálvin). A genfi Szent Péter katedrális napjainkban. Kálvin itt kezdte meg genfi igehirdetői szolgálatát 1541-ben

Gyermekkoromban lelkészapám irodájának a falán volt egy kép. Hosszúkás arcú, keskeny orrú férfit ábrázolt, mellközépig leérő szakállal. Tűnődő tekintete valahová a messzeségbe révedt, miközben egyik kezével élére állított vastag könyvet fogott. Prémek kabátot viselt és olyan fejedőt, mely inkább rokonítható volt a sapkával, de nézhettem akár egy benyomott kalapnak is, amire vigyázatlanul ráült valaki.

Többször megálltam a kép előtt és néztem. Arra már nem emlékszem, hogy színes nyomat lett volna vagy csupán fekete fehér. Lehetett ez is, az is, az akkoriban elterjedt és a református parókiákön rendre előforduló ismert reprodukciók egyike.

– Kit ábrázol ez a kép? – kérdeztem meg egyszer apámat, mintha meguntam volna, hogy egy ismeretlenl bámuljak a falon, akiről az ábrázátán kívül semmit sem tudok.

– Az ott – nézett oda apám is – nem más, mint Kálvin János.

– Magyar?
– Nem, fiam – mosolyodott el apám –, francia.

– Akkor hogy lehet ilyen magyaros a neve? Igaz, a Kálvin talán nem annyira, de János akad itt elég a faluban is.

– Valóban – bólintott apám-, de ez, tudod, úgy lehetséges, hogy a nevével lefordították magyarra, ahogyan más népek is a saját nyelvükre. Mindenütt, ahol Kálvin eszméi elterjedtek, ami nem egyéb, mint maga a református vallás, melynek te is, én is a hívei vagyunk. Egyelőre elégedj meg ennyivel, később, és ebben egészen biztos vagyok, magad is rá fogsz jönni arra, hogy igazában ki is van azon a képen.

Hát valahogy így ismerkedtem én meg Kálvin Jánossal, hogy aztán – ma már biztosan tudom – egész életemre az ismerősömmé váljon. Hiszen az a képen látható személy ott

HETEDIK KÜRTSZÓ

Amit a reformációnak köszönhet a világ

A REFORMÁCIÓ egyik fontos következménye az egyház megújítása, a hitújítás, vagyis a Biblia alapjára való visszaállítása volt. A protestáns egyházakban megvalósult az anyanyelvi istentisztelet. A szertartások egyszerűsödtek.

AZ ISTENTISZTELET középpontjába a prédikáció (Igehirdetés) került. Anyanyelvre fordították a Bibliát (1590-ben Károli Gáspár gönczi pap fordította, Vizsolyban nyomtatták ki, ezért „Vizsolyi Biblia”).

AZ IRODALOM sokat köszönhet a reformációnak. Közismert, hogy nagyban hozzájárult a magyar nyelv irodalmi nyelvű fejlesztéséhez. Apáczai Csere János (1625–1659) a gyulafehérvári és kolozsvári református kollégiumok tanára, még Hollandiában, utrechti tanulmányai idején kinyomtatta a tudományok első magyar nyelvű összefoglalását, a Magyar Encyclopédiát.

SZENCZI MOLNÁR Albert (1574–1634) latin-magyar szótára és magyar nyelvtana lefektette a szép magyar beszéd és helyesírás alapjait. A zsoltárokból készített fordításai templomainkban mindmáig felhangzanak. A reformáció nem kívánta a tudományokat az egyház ellenőrzése alá rendelni. Sőt Kálvin azt tanította, hogy a tudósok helytálló ismeretei és a mesteremberek technikai tudása Isten általános ajándékai.

JOHANNES HONTERUS, az erdélyi reformáció elindítója kimagaslós tudományos tevékenységét folytatott a teológia, a jog, a földrajz területén. Méliusz Juhász Péter nem csak a református egyház vezéregyénisége, püspöke volt, hanem az első magyar füvész-könyv, a Herbárium szerzője is. Pápai Páriz Ferenc a nagyenyedi kollégium rektora megírta az orvostudomány első magyar nyelvű kézikönyvét. A történetírók sorát Heltai Gáspár, a kolozsvári szászok prédikátora nyitja meg, az első magyar nyelvű krónikájával. Szamosközi István, a fejedelmi udvar levéltárosa feljegyezte a 15 éves háború erdélyi vonatkozásait.

AZ OKTATÁS új lendületet kapott. Az iskolaszisztem alapján a falusi iskolák álltak, e fölött a mezővárosok iskolái voltak. Ezt követték a híres református kollégiumok, amelyekben külföldön is tanult tanárt alkalmaztak. 1531-ben alapították meg a pápai kollégiumot, a debrecenit pedig 1538-ban. A sáros-pataki iskola 1547-ben vált protestánssá. Gyulafehérváron 1622-ben Bethlen Gábor alapított kollégiumot, amely később Apafi Mihály Fejedelem korában Nagyenyedre költözött.

KOMÁDI SÁNDOR

FOLYTATÁSA AZ 5. OLDALON

FOLYTATÁSA A 6. OLDALON

Sólyomkővári presbiterkonferencia /6. Melléklet: bihariószegi gyülekezeti tiükör /I-II.

„Monda pedig néki Jézus: Ma lett időssége ennek a háznak, mivelhogy ő is Ábrahám fia. Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa ami elveszett.” (Lk 19,9-10)

Amikor az orvos müt, összeszedi minden figyelmét, amikor egy mérnök épületet tervez, komolyan veszi munkáját, amikor a pilóta tízezer méter magasságban vezeti gépét, figyelme minden műszerre kiterjed, mert felelős az utasokért. Csak egy dolgot nem veszünk komolyan: az életet. Hagyjuk, hogy sodorjon. Élünk, de hogy miért és hogyan kell élnünk, azzal legtöbbször nem törődünk. Élünk, de nem iránta való felelősséggel. Jó, ha útjelző táblákra hagyatkozunk, mert van veszély, vagy egyszerűen elkallódunk. Isten útjelző táblákat ad, hogy felelősséggel éljünk, s ilyen útjelző szeretete. Isten ma is szeret bennünket, és mindent megtesz, hogy célba érkezzünk. Jézus ma is járja az utakat és egyszer megáll előttünk is, mint egykor Zákeus előtt: Fiam, leányom, ma a te szívedbe akarok betérni.

Zákeus a vámhivatal főnöke volt, adóval, pénzzel foglalkozott egész nap. Hallott arról, hogy nagy próféta támadt. Vágyott arra, hogy találkozzék vele, de nem kíváncsiságból, hanem mert egy ideje már nem találta helyét. Mindene megvolt, de egyre jobban érezte, hogy ez nem minden. Valami hiányzott... Keresni kezdte lelke békéjét és szíve nyugalalmát. Keresni kezdte azt az utat, amely célba vezet, és a kutató, amely lelke szomját oltja. Feleletet keresett, ami biztonságot ad.

Az élet órái peregnek, de Isten irgalmának órája sem áll meg. Ha a lélek elkezd keresni az Istent, meg is találja. Neked is azt mondja: Kelj föl és ne topogj egy helyben! Kelj föl hanyagságból, tovább kell menned, mert vár rád Isten! Ne állj meg. Zákeust is hívta, és Zákeus mozdult. Luthert is hívta, és mozdult. Kálvint is hívta, és mozdult.

Egyszer mindenkit megszólított Jézus urunk. Evelyn Waugh, Anglia egyik legnépszerűbb regényírója, 1903-ban született. Hétéves korában egy kisregényt, tízéves ko-

A LÉLEK CSENDJE

Isten útjelző táblái

rában hosszú verset szerkesztett. Tizenkét éves korában közölte, hogy anglikán pap akar lenni, tizenhét éves korában viszont kijelentette, hogy Isten nincs és nem is volt. Egyetemre került, de többet ült a söröskorsók, mint a könyvek között. Vizsga nélkül hagyta ott iskoláját. Festereni kezdett, aztán fölcsapott újságírónak. Beutazta a világot és figyelte az életet. Megjelentek regényei. Egyszer csak azt olvashatták írásában: Senki sem lehet maradandóan boldog. Ésre lehet venni, hogy lelkében forrongás volt: iróniája sebzett szívből fakadt, kritikái csalódást takartak, cinizmusa bizonytalanságot áruolt el. Elkezdett érdeklődni vallásos jelenségek után – már Zákeus útjára lépett – leírta ezeket a szavakat: „Tíz év elég volt arra, hogy belássam, bárhol is élek, az élet értelmetlen és elviselhetetlen Isten nélkül.” A kegyelem mindenkit vár. Volt, akit a háború poklában szólított meg: Zákeus, ma a te házába kell betérnem. Volt, akit egyszerűen a munkaszta mellett szólított meg: A lelkedbe akarok költözni. Volt, akit szerzetesként. Volt, akit egyetemistaként, volt akit tudósként, a lényeg az, hogy mindenkit megszólít az Isten.

Zákeusban új élet kezdődött, s benned is új kezdődött, amikor Jézus személyesen megszólított. Addig szavakkal imádkoztál, most szíveddel, addig a távoli Istenhez szóltál, most a közeli Istennel beszélsz. Addig hitéleted: esti ima, istentisztelet, most hitéleted életeredből fakad. Új szívet teremtek belétek – mondja az Úr. Isten már nem távoli teremtő, hanem közeli élettárs. Ha valaki szeret engem, követ engem – mondja az Úr Jézus. Ahogy a napfényben kibomlanak a rügyek és kihajtanak a fák, úgy virágozik ki Isten fényében lelkünk is. Az igaz ember hit által él – mondja Pál apostol. Ez az! Élni akarunk! Nemcsak pénzből, nemcsak kenyérből, hanem hitből, gazdagon, lendületesen, bizakodva, szeretetben.

Mindenkihez más formában szól Isten. Mindegyikünket másképpen, de az útra hív, közösségbe hív. Az fontos, hogy elinduljunk, hogy kövessük őt, komolyan vegyük hívását, és akkor meghalljuk mi is Krisztus szavait: Ma lett üdvössége ennek a háznak. Az a fontos, hogy hit által akarunk élni, naponta akarunk hit által élni, újra és újra a szívünket a krisztusira formálni.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

A genfi Szent Péter katedrális 1750 körül

HÉTKÖZNAPOK – ÜNNEPNAPOK

Október

„Mindszent hava”. Nevének „egyéb okát nem láthatni, mint a következő hónap első napjáról, mely a Minden Szentek emlékeztetke szenteltetik. A rómaiak mondták Októbernek (a népnyelv szerint Bököly hava), mivel Márciushoz mérten a nyolcadik (octo = nyolc) volt”.

Hozzáánk – reformátusokhoz – azért is közel áll ez a hónap, mert utolsó napján tartjuk az Október 31-i Reformáció emlékünnepét. Kétségtelen, hogy nevezetes alkalom, ha helyesen élünk vele. A lényeg ma már nem

merülhet ki „a pápás egyház” ostromozásában, visszaéléseinek a felsorakoztatásában és hasonlóban, még akkor sem, ha viszonzás nélkül maradna a Krisztus szerinti evangéliumi magatartás. Ugyanígy nem merülhet ki az ünnepély a reformáció atyák és általában a református múlt dicsőítésében. A múltat (reformátorainkkal és gályarabjainkkal együtt) fölöttébb szeretni kell, de az egyház nem belőle él, hanem a Fő-Krisztusból. Keresztyéni alázattal és a helyes ismeretek birtokában minden szükséges dologra lehetőség nyílik, ami

valóban épít (1Kor 10,23; Zsid 13,7; 1Tim 5,11–12), de a Reformáció igazi öröksége a magunk állandó reformálása, a Krisztus – Főpásztor iránti engedelmesség keskeny ösvényének a keresése, mind elméletben (teológiai síkon), mind gyakorlatban (a mindennapi gyülekezeti életben).

Töről metszett reformáció gondolkodást hordoz az, aki napról napra (tehát a Reformáció előtt és után egyaránt) kérdésszerűen teszi: vajon a reformáció értelmében református-e ő maga, a saját helyi közössége, egyházmegyéje és egyházkerülete és az Úr egész földi teste: az Una Sancta Ecclesia, az Anyaszentegyház.

TÓKÉS ISTVÁN

Az új tanévért imádkoztak Apátkeresztúron

Szeptember 12-én, a vasárnap délelőtti istentisztelet az apátkeresztúri gyülekezetben az iskolai évnnyitó jegyében történt, nem hagyományos módon. A szokásostól eltérően a lelkész nem egyedül végezte a szolgálatot, hanem öt fiatal, bátor segítőtársa akadt: **Adorján Brigitta, Dózsa Annamária, Kulcsár Brigitta, Török Bernadett és Török Evelyn.**

Egyházi törvénykönyvünk a liturgiában teret enged világi személyek részére is lelkési felügyelet alatt, így a fiatalok szolgálata a liturgiai részekből tevődött ki, úgy mint imádságok, bibliafelolvasás, előfóhász, valamint több ifjúsági ének is elhangzott az ő előadásukban.

Helyben, a faluban csak 1-4. osztály működik, a diákok legtöbb része ingázik más helységekre: Margittára, Monospetribe, Nagyváradra, ezért ennek a templomi évnnyitónak célja, hogy otthon, a lakóhelyükön, egyházukban együtt imádkozzanak az

Öt fiatal is szolgált az apátkeresztúri tanévnyitó istentiszteleten

előttük álló fáradtságos időszakért, és a naponta megtett utazások biztonságáért.

Igehirdetéssel a lelkész szolgált a Péld 4,23 alapján. Központi üzenetként egy jó tulajdonságra hívta fel a figyelmet, a kintartással járó helytállásra az iskolában. Ezt kéri Isten től a tanulók, hogy végig tudják járni az Isten által adott utat, mert az iskolapadba vezető út is Isten akaratából van, mondta a lelkész.

Kulcsár Brigitta a prófétai imában és Török Bernadett az igehirdetést követő imában saját gondolatait és kéréseit tárta Isten elé, szeretettel átgondolva az iskolai kapcsolatokat, tanár, szülő, diákok között. Életükre áldást, tanulmányaikhoz előrehaladást kértek.

A záróének előtt Török Evelyn Wass Albert: Szeressétek az iskolát, Dózsa Annamária Reményik Sándor: Templom és Iskola című versét szavalta el.

Templomi záróénekünk kimenetelre az új református énekeskönyv 488. éneke volt: *Áldásoddal megyünk* kezdettel.

Reménység szerint hasonló módon fogunk majd együtt szolgálni az évszárón. Hála az Úrnak, hogy Isten ígéje a fiatal szívekben jó talajra talált, és együtt örvendünk a lelki áldásokban.

KOVÁCS-SZABADI LEVENTE lelkipásztor

Érmihályfalva: újraindult a református iskola

Hatvankét év után újra megnyitotta kapuját az érmihályfalvai református iskola. A szeptember 12-i avató ünnepséget tanévnyitó istentisztelet előzte meg a helyi református templomban, melyen **Csűrű István**, a Királyhágómelléki Egyházkerület püspöke hirdetett ígét az 1Jn 5,4-5 alapján. A világ talpra állításához a saját kicsinyhitűségünk feletti győzelmen át vezet az út – hangzott el az igemagyarázatban.

Az Érmelléki Egyházmegyét **Rákosi Jenő** esperes, valamint **dr. Kürti László** főgondnok képviselte. **Kovács Zoltán** egyházkerületi főgondnok, Érmihályfalva polgármestere felidézte a helyi református oktatás főbb állomásait, az 1948-as államosításig. A még élő egykori diákok 62 év távlatából is vallják, hogy az egyházi iskolában eltöltött idő egész életükre kihatott, ma is ragaszkodnak egyházukhoz, nemzetükhöz.

A nagyváradi, a margittai, a székelyhídi és a szalontai után az érmihályfalvai az ötödik step típusú osztály a megyében. Ez az oktatási program a legösszetettebb és legeredményesebb alternatív módszer – mutatott rá **Pető Csilla** RMDSZ-képviselő.

A református iskola 24 elsőse zenés-verses műsorral mutatkozott be a gyülekezetnek, majd a Szenczi Molnár Albert és a Musica Sacra kórus lépett fel.

Az ünnepi együttlét a több mint 110 éves iskolaépület előtt folytatódott. **Balászné Kiss Csilla** lelkipásztor felelevenítette, hogy az 1936-ban Érmihályfalvára került néhai Sass Kálmán tiszteletes kezdeményezésére, 1937-ben szintén szeptember 12-én avatták fel az újjászervezett református iskolát.

Az avatószalagot **Csengeri Csongor** iskolaigazgató és **Balázs Dénes** lelkipásztor

vágta át. Az iskolaudvaron, Kuthy Lajos író emléktáblája mellett, egy újabb emléktáblát leplezett le **Pető Csilla** és **Kovács Zoltán**, az iskola névadójának, a helyi születésű Bernáthfalvi Bernáth József (1801–1860) érmelléki országgyűlési képviselő, 1848-as kormánybiztos emlékezetére, halálának 150. évfordulóján. Az ünnepséget szeretetvendégség zárta. A résztvevők kézbe vehették *Az Érmihályfalvai református oktatás-nevelés története* címen, az egyházközösség által megjelentetett kiadványt is.

TÓTH ZSIGMOND

Huszonnégy elsőssel indul újra, 62 évi kényszerszünet után, az érmihályfalvai református iskola. A gyerekek zenés-verses műsora a tanévnyitó istentiszteleten. Balra: Balászné Kiss Csilla lelkész

„NEVELNI HITRE, AZ ÉLETRE”. Gyülekezetünk még élő tagjai mesélik, hogyan éltek meg azokat az eseményeket. Az a néhány év, amelyet a református iskola padjaiban töltöttek, egész életükben nyomot hagyott. Beléjük vésődött az iskola, a református felekezet, az embertársak szeretete. Ma is itt ülnek a templom padjaiban, amikor már unokáikat, vagy dédunokáikat dédelgetik, tudva, hogy a gyerekeket már óvodás korban oktatni, nevelni kell. Nevelni hitre, az Életre.

E tapasztalatok erősítették meg az érmihályfalvi Presbitériumban azt, hogy 2003. június 22-én a 13. számú határozatában óvoda-alapítást mondjon ki. 2009. novemberében pedig szintén egyhangúlag kimondta, hogy a református egyház egykori leány-iskolájában beindítja a református alsó tagozatot, az első osztályt, a 2010-2011-es tanévben.

Ha hittel állunk terveinkhez és kérjük imánkban Isten áldását, akkor megadatik a feltétel, a lehetőség. Jöttek segítőtársak, adakozó emberek, gyülekezeti tagok, külső szimpatizánsok, **Pető Csilla** képviselőösszoney, az Általános Iskola munkaközössége, igazgatója, szülők, nagyszülők, építésszek, **Molnár László** és csapata, a Polgármesteri Hivatal alkalmazottai.

(Részlet **Kovács Zoltán** főgondnok ünnepi beszédéből.)

Félicsfürdön ülésezett a Generális Konvent elnöksége

Idei harmadik ülését tartotta a Magyar Református Egyház legfőbb döntéshozó szerve, a Generális Konventnek (GK) az elnöksége Félicsfürdön, szeptember 20-21-én. A tanácskozás napirendjén, egyebek mellett szerepelt a novemberi Bethlen-megemlékezés előkészítése. November 16-án, a református fejedelem születésének 430. évfordulóján, emléktáblát avatnak a gyulafehérvári székesegyházban.

Az ülésen elfogadták a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alap szabályzatát. A kezdeményezés első támogatási céljaként a nehéz helyzetben levő kárpátaljai oktatást javasolták.

A tanácskozás második napján **Bölcskei Gusztáv**, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkesi elnöke az anyaországi parlamenti választások utáni, illetve a közelgő helyhatósági választások előtti helyzetképet ismertette.

Az ülésvezető és házigazda **Csúry István** püspök arról számolt be, hogy a Királyhágómelléki Egyházkerületben egyházmegyei szinten megtörténtek a tisztújítások, a kerületi tisztségekre pedig a jelölések. Ezt október folyamán választói közgyűlés követi; ezen egyebek mellett az új püspök és főgondnok személyéről is döntenek.

Ősszel tisztújításra kerül sor a Kárpátaljai Református Egyházban is, míg a Szerbiai Református Keresztyén Egyházban kiírandó választások menetrendjéről várhatóan az október végére tervezett zsinati ülés dönt.

Az ukrán parlamenti választások után sem történt kedvező előrelépés az iskolák finanszírozása terén, ami azzal fenyeget, hogy csökkenni fog a kárpátaljai pedagógusok számaránya – mutatott rá **Zán Fábán Sándor** kárpátaljai püspök. Ugyanakkor az ukrán nyelvtervény nem teszi lehetővé, hogy a kárpátaljai magyar diákok anyanyelvükön érettségizzenek. Az egyház ezen a téren is számít a jelenlegi magyar kormány támogatás fellépésére.

A Konvent következő elnökségi ülése november 15-én, Kolozsváron lesz

Októberre jelenik meg a Kárpát-medencei református egyház *Kálvincsillag* nevet viselő 134 oldalas magazinja – számolt be **Tarr Zoltán** zsinati tanácsos. A 35 ezer példányban megjelenő ingyenes kiadvány terjesztéséről az egyházkerületek gondoskodnak. A tag-egyházak egy-egy szerkesztőbizottságában, amely Fekete Károlyt választotta meg főszerkesztőnek. A kiadvány többek között oktatási, nevelési, ifjúsági, illetve egyházi gyűjtéményekkel kapcsolatos rovatokat tartalmaz.

Napirenden szerepelt az is, hogy az új református énekeskönyv előkészítése a GK keretében létrehozandó Liturgiai és Himnológiai Bizottságban folyjon tovább. A Ma-

gyar Református Egyház egyes gyülekezeteiben a közös énekeskönyv használatának eróziója folyik – mutatott rá **Szabó István** dunamelléki püspök annak kapcsán, hogy egyes anyaországi gyülekezetek saját énekeskönyvet adnak ki.

A Parókiaiális Könyvtár könyvsorozat kárpát-medencei terjesztéséről is döntött a GK elnöksége. Az új folyam első kötete karácsonyra jelenik meg. A teljes sorozat 14 kötete, mely Kálvin bibliakommentárjait, valamint az Institutio új fordítását tartalmazza, a tervek szerint 2014-re, Kálvin halálának 450. évfordulójára készülne el.

Kárpát-medencei rádiómissziós tanács létrehozását javasolta **Csomós József** tiszánineni püspök. A grémiumba az érdekelt egyházkerületek delegálnának munkatársakat, akik egységes rádiómissziós stratégiát alkotnának meg.

A tanácskozáson szó esett a 2011-es magyar EU-elnökséggel kapcsolatos egyházi lehetőségekről, valamint arról, hogy a református egység második évfordulójára kulturális fesztivállal készülnek a részegyházak. A Református Kulturális Napok nevű eseményt Pécsen tartják, május 21-22-én.

A GK következő elnökségi ülése november 15-én Kolozsváron lesz.

F. T.

A GENERÁLIS KONVENT. A Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent a Kárpát-medencei magyar református egyházak, egyházkerületek és egyházmegyék mindenkorai törvényesen megválasztott hivatalban lévő elnökségeinek a Magyar Református Egyház egységét munkáló tanácskozó és javaslattevő testülete. Évente egyszer tanácskozik a Generális Konvent plenáris ülése – a Kárpát-medencei egyházak és egyházkerületek, valamint egyházmegyék elnökségeinek részvételével –, ennél gyakrabban találkozik az elnökség – az egyházkerületek püspökei és főgondnokai – aktuális kérdések megvitatására. (www.generaliskonvent.reformatus.hu)

A TEMESVÁRI EGYHÁZMEGYE LELKÉSZÉRTEKEZLETE

A szeretet jegyében

A Temesvári Egyházmegye lelkeszértekezletére került sor szeptember 11-én, Újszentesen. A már több éves hagyománynak megfelelően a lelkipásztorok mellett családtagjaik is részt vettek az alkalmon. **Szűcs András Ottó** házigazda, szakértelemmel kialakított és évről évre szebb képet nyújtó kertje elég tágasnak bizonyult ahhoz, hogy mind a gyereksapat, mind a felnőttek jól érezzék magukat.

Fazakas Csaba, a Temesvári Egyházmegye esperese köszöntötte a vendégeket. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével **Ft. Csúry István**, a Királyhágómelléki Egyház-

kerület püspöke és felesége, **Pataki Károly** egyházmegyei főgondnok és **dr. Hígyed István** nyugdíjas lelkesz is. A püspök a Bibliaolvasó kalauz aznapi igéje alapján tartott áhítatában a félelem nélküli életéről beszélt, melynek alapja a bizalom. A kegyes, Istennel járó keresztyén nem fél az ítélettől, üdvbizonyossága van.

Az áhítatot követő beszélgetés az egyház jövőjéről és különböző egyházi problémákról, eseményekről szólt. Szűcs András Ottó, eddigi lelkeszértekezleti elnök átadta a stafétát az újonnan megválasztott elnöknek, **Gáll Zoltán** lugosi lelkipásztornak.

A lelkeszértekezlet résztvevői

A szeretet jegyében zajló rendezvényen barátságos hangulatban zajlott mind a beszélgetés, mind az azt követő közös ebéd, ami a házigazda gyülekezet asszonyainak szorgalmas munkája nyomán került a vendégek elé.

MEGYASSZAI JÚLIA

EGYHÁZMEGYEI PRESBITERKONFERENCIA

A belső ember megújulása

Ismételten a festői szépségű Ifjúsági Táborhely adott otthont augusztus 14-én az idei egyházmegyei konferenciának. Gyülekezeteink presbiterei, gondnokai és lelkipásztorai mintegy 70-en vettek részt a találkozón.

Lukács József esperes igehirdetése nyitotta meg a konferenciát. Az Ef 3,14-21 versei alapján arról beszélt, hogy minden embernek vannak félelmei és aggodalmai. Ám a belső ember megújulásával elmúlik az aggodalom és a bizonytalanság érzése. Aki megismeri az Isten szeretetét és jóságát, az félelem nélküli életet tud élni. Három dolgra van szükségünk: új hitre, új szabadságra és új egységre.

Tóth András PSZ-elnök köszöntötte a résztvevőket és a vendégeket, köztük Sándor András magyargoroslói lelkipásztort is, a konferencia egyik előadóját. Sándor András a Bibliáról tartott előadást, amely minden presbiternek fontos segédeszköze a gyülekezeti szolgálat rendjén. Megtudtuk, hogy a Szentírás az egyik legértékesebb kincsünk, ami a tulajdonunkban van, ez a könyv

egyedülálló a maga nemében. Egyes részei 3400 évesek. Különböző emberek írták a tartalmát: papok és próféták, királyok és katonák, halászok és vámszedők. Írásaik körbe-körbe jártak az első keresztyén gyülekezetek, ahol felolvasták, és másolással sokszorosították azokat. Mára több mint 50 ezer újszövetségi iratot őriznek különböző múzeumokban. A Biblia immár több mint 2 ezer nyelvre van lefordítva, és ezáltal a világ minden pontján az emberek válhat kaphatnak belőle négy fő kérdésre: Kicsoda Isten? Kicsoda az ember? Közösségre léphet-e az ember Istennel? Hogyan jöhet létre ez a közösség?

A konferencia második előadója Szabó Dániel, a magyarországi Presbiteri Szövetség elnöke volt. Dani bácsit már nem először hallgathattuk meg, elbeszélései alapján joggal tekinthetjük őt a magyar reformátusok világjáró misszionáriusának. Mostani előadásában a keresztyénség helyzetéről mesélt a világban, különös tekintettel a reformátusokra, kálvinistákra. Megtudtuk,

Mintegy 70-en vettek részt a Szilágysomlyói Egyházmegye presbiteri konferenciáján

hogy a közel 7 milliárd emberből a világon csupán 2,3 milliárd a keresztyén. A többi világvallás hívei (muzulmánok, hinduk, buddhisták, konfucionisták stb) nehezen fogadják el a keresztyéneket, agresszív kitérésük pedig egyre gyakoribb. Mindez nem gátolja a keresztyénség terjedését, különösen Afrikában és Ázsiában. Afrikában és Ázsiában például naponta 20 ezer embert keresztelnek meg. Egre többen találják meg Jézus Krisztusban az üdvösséget, az örömet és békeséget.

Az előadások után közös beszélgetésre és szeretetvendégségre került sor, ahol ki-ki megoszthatta életpasztaizatait.

SZONYI LEVENTE

A svájci reformáció emlékhelyein

Ez év augusztusában, egy örökké felejthetetlen, élményekben, látnivalókban gazdag tiroli-svájci kiránduláson vehettem részt, aminek egyes állomásait szeretném szóban és képekben megosztani.

Zürichben láthattam azt a templomot, amelynek szószerű Bullinger, Zwingli utódjaként hirdette az igét. Ő volt az, aki egyesítette a német-francia-svájci reformációt, ugyanó szerkeszti 1549-ben a II. Helvét Hitvallást. Szobra a Grossmünster katedrális oldalán látható. Ugyancsak Zürichben Zwingli Ulrichnek is szobra van.

Zürich után Genfben is eljutottam, ahol Kálvin János élete nagy részét töltötte, részben a genfi egyház prédiktoraként. Bár Genfben halt meg, síremléke előtt nem hajthattam fejet, mivel kérésének megfelelően jeltelen sírban nyugszik.

Kálvin halálának 300. évfordulóján Genfben közadakozásból felépítik a Reformáció

Az emlékmű keleti szélén Bocskai István alakja látható. A dombormű a fejedelmet a kassai országgyűlésen ábrázolja, amint előterjeszti a bécsi békekötés pontjait

A Reformátorok fala a genfi Bastions parkban. Építése 1909-ben, Kálvin születésének 400. évfordulóján kezdődött, végül 1917-ben avatták fel. Az emlékmű költségeire a svájciak után a Magyar Református Egyház gyűjtötte a legnagyobb adományt

csarnokát, majd száz évvel később, halálának 400. évfordulóján a Reformáció Emlékművét, ahol négy nagy reformátor szobra mellett meghatódva állhattam meg Bocskai István (volt váradi várkapitány, bihari főispán, majd pedig erdélyi fejedelem) szobránál, valamint a mellette látható latin nyelvű tábla előtt, amit az 1606-os bécsi békében való hathatós közreműködéséért állítottak.

Számomra talán azért is volt olyan csodálatosan szép, élményekben gazdag ez az út, mert egy, a nyolcadik ikszen túl lévő, hű egyháztagnak és volt, immár „nyugalmozott” újvárosi presbiternek alkalma lehetett a valóságban is megélni, látni ezeket a lélekemelő helyeket; áldva a jó Istent, a korm ellenére nekem nyújtott erőért, egészségért, hogy mindezt megérhettem.

BOHÁCS ILONA

HETEDIK KÜRTSZÓ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A MAGYAR református művelődés legfőbb bástyái évszázadokon át híres kollégiumok voltak (Debrecen, Sárospatak, Pápa, Kecskemét, Nagyvárad, Nagyenyed, Kolozsvár, Marosvásárhely). Ezekben nevelkedett számos magyar költő nyelv máig legkiválóbb mestere, Kossuth Lajos, a XIX. századi nemzeti liberális politika jeles alakja, Petőfi Sándor, az 1848-as forradalom lángelkű költője, Jókai Mór legolvasottabb prózaírója, és Ady Endre, a modern magyar költő nyelv megújítója. Ezek a kollégiumok képezték évszázadokon át a református egyház lelkeszeit, teológusait is, akik a peregrináció (nyugati egyetemjárás) gyakorlata révén folyamatos szellemi kapcsolatot áptáltak az európai reformáció forrásvidékeivel (Wittenberg, Genf, Heidelberg, Oxford). A MAGYAR reformátusság helyzetéből következően, évszázadokon át a református nemzeti függetlenség gondolatának őrzője is volt a katolikus Béccsel szemben. Nem tekinthető véletlennek, hogy 1849-ben Debrecen lett az ország fővárosa, sőt a város református kollégiumának imatermében mondták ki a Habsburg-ház trónfosztását. A magyar református gondolkodás legfőbb sajátosságának a szigorú biblicizmus mellett máig az iskolához, mint missziós eszközökhöz való ragaszkodás és a hazaszeretet tekinthető.

EGY MÁSIK fontos ajándéka Isten megújító kegyelmének az, hogy a XVI. században 21 magyar nyomda működött az országban és ebből 20 protestáns volt. Az első magyar tankönyvek a protestáns, főként a református nyomdából kerültek ki, s protestáns szerzők művei voltak. Az első magyar mesekönyv (megjelent 1536-ban), nyelvtan (1539-ben), világtörténelem (1559-ben), számtan (1575-ben), növénytan (1578-ban), embertan (1585) és szótár (1585) tartoznak ide.

A REFORMÁCIÓ könyvkiadásának két kiemelkedő műve: Károli Gáspár Bibliafordítása (1590) és Szcenci Molnár Albertnek a 150 genfi zsolttal magyarrá fordítása (1606).

A reformáció hajnalcsillaga

Tiszta életmód, a tanulást és munkát illető fáradhatatlan szorgalom, feddhetetlenség, valamint a Krisztustól tanult szeretet és hűség jellemezte Wyclif Jánost. A XIV. században Angliában élt, ott hirdette az evangélium tiszta tanítását. A történészek a reformáció hajnalcsillagának nevezték. Még a tanintézetben volt, amikor figyelme a Szentírásra irányult. Isten szolgálatára határozta el magát. Ügyes és komoly tanító volt és igen népszerű prédikátor. Tudománya, életének tisztasága, hajthatatlan bátorsága általános tiszteletet ébresztett személye iránt.

Az evangéliumot a szegényeknek hirdette. Nem volt meglepő azzal, hogy tanítása csak az ő egyházközösségében terjedjen. Ezért prédikátorokból álló testületet

szervezett. Ezek a prédikátorok egyszerű és buzgó emberek voltak, akiknek legfőbb vágya az volt, hogy Isten üzenete mindenho- va eljusson. Elmentek városokba és falvak- ba, felkeresték az aggodtak, betegeket és sze- gényeket egyaránt.

Wyclif legnagyobb alkotása a Szentírás- nak angol nyelvre való lefordítása. A Szentírás igazsága és értelme című művében indokolta munkáját. A reformátor luther- worthi házában végezte a fordítást. Oly nagy lett az érdeklődés a lefordított angol nyelvű Biblia iránt, hogy sokan szabad akaratból vállalkoztak annak lemásolására. Így a Wyclif által lefordított Biblia a nép ot- tonaiba került.

BÁNYAI LÁSZLÓ

OLVASÓLÁMPA

Ötvenhat utáni megtorlások az egyházakban

Hiánypótló, magyar és angol nyelven egyaránt elérhető kötet készült az 56-os forradalom hatásáról a környező országok egyházaira (Az 1956-os forradalom hatása a környező országok egyházaira).

A Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség által gondozott könyv bemutatja, hogy az 56-os forradalmi esemé- nyeknek nemcsak belpolitikai vetülete volt, hanem azok hatottak a szomszédos szocia- lista, főként magyarok lakta országok köz- életére és az egyházakra, valamint Magyar- ország nyugat-európai megítélésére is.

A szerzők több mint fele megjárta a börtönöket 1956 után, így közvetlen élményeik is hozzájárultak a fejezetek megírásához.

A környező országokban élő magyar lakosság 56-ban sok esetben a papok, lelké- szek segítségével jutott információkhoz ar- ról, mi is történt az anyaországban. Azok- nak, akik a forradalmi cselekmények előké- születeiben részt vettek, az volt a céljuk, hogy modern polgári államot hozzanak lét- re. Szervezkedésük azonban alighogy el- kezdődött, a magyarországi forradalmat le- verték, így ők vagy bíróság elé kerültek, vagy akár ítélet nélkül börtönbe vagy a Gu- lágra kerültek – fejt ki a szerkesztő.

A könyv rávilágít arra, hogy a vád leg- többször kommunizmusellenes, az állam el- leni szervezkedésben való részvétel volt, a megtorlás pedig ennek megfelelően ke- ményen bizonyult. A legradikálisabb esz- közökhöz Romániában nyúlt az államhata- lom: Temesvárott az úgynevezett Szoboszlai- perben 60 vádlottat ítélték el 1958 júniusá- ban, éppen akkor, amikor Nagy Imre mi- niszterelnököt és társait kivégezték. Az el- ítélték közül tíz kapott halálbüntetést, és az akkori bírósági eljárásoktól eltérően egye- dülálló módon egyiküknek sem adtak ke- gyelmet, felakasztották őket. A többi elítél- tet 1963-1965 között engedték szabadon.

Az 1956-os forradalom hatása a környező országok egyházaira

Az egyik leg- nagyobb büntetés mégis az volt, hogy a bebörtön- zöttökről (aki refor- mátus lelkész ese- tében családfeje volt) nem tudtak semmit. Előfor- dult, hogy az édes- anya 1963-ban meghalt, gyerme- keit árvának minősítették, ezután pedig az apa 1964-ben hazatért a börtönből.

Romániában az is előfordult, hogy az ál- lamellenes bűncselekménnyel vádolt refor- mátus lelkész nem tért haza, viszont nem is ítélték halálra. A mai napig nem tudni pon- tosan, az illető miként halt meg; az állító- lagos holttestet ugyan hazaküldték a börtön- ből egy koporsóban, a családtagoknak azonban nem engedték meg, hogy betekint- senek a koporsóba, így még most is bizony- talanság övezi ezen lelkész halálának okát.

Szerepel a könyvben egy kárpátaljai refor- mátus lelkész, akit agyonverték a rendőri intézkedés során. Szovjetunióban a Gu- lágra, kényszermunkára küldés volt a legel- terjedtebb büntetés. Enyhébb ítéletnek szá- mított, amikor „csak” kicsapták a teológus hallgatókat, mert kiálltak a magyar forra- dalom ügye mellett. Akit büntetőeljárás alá vontak, egészen 1989-ig „bélyegyet viselt ma- gán”, másodrangú állampolgárnak számí- tott az összes volt szocialista országban.

A kötet egyik szerzője Tempfli József, későbbi nagyváradi püspök, aki beszámol Nagy Imrével való budapesti találkozásáról a forradalom alatt. A visszaemlékezés sze- rint a miniszterelnök azt mondta neki: „Kommunista vagyok, de nem ateista, his- zsek a teremtő, fenntartó és számonkérő Istenben”. (MTI)

AJÁNLÓ

Régi képeslapok dicsérete

Megjelent a friss Erdély Anno és Székelyföld Anno kalendárium. Ismét szemet gyönyör- ködtető külhoni vonatkozású kalendáriumokkal rukkolt elő a Szászszorké Kiadó. Az Erdély Anno sikerén felbuzdulva elkészült a 2011-es Székely- föld Anno naptár is. (A múlt évi Erdély Anno hetekig vezette a Bookline.ro könyvtárház er- délyi sikerlistáját.) A kalendáriumokat szeptem- ber folyamán a nagyváradi Könyvmaratonon mutatták be először a hazai közönségnek.

A friss Erdély Anno és Székelyföld Anno he- lyenként száz évesnél is régebbi, helytörténeti szempontból is jelentős képeslapokból állt össze. A 2011-es Erdély Anno-ban Segesvár, Kolozs- vár, Nagyvárad, Brassó, Menyháza, Tusnádfürdő, Vízakna, Szatmárnémeti, Zilah, Temesvár és Máramarosszéget patinájában gyönyörködhe- tünk a Révi sziklaszoros, valamint a tordai só- bánya hajdani arca mellett. A Székelyföld Anno- ban a régi Marosvásárhely, Tusnádfürdő, Kom- mandó, Szováta, Bereck, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Csíksomlyó, Székelyudvarhely, Homoródfürdő és Kovászna elevenedik meg a gyimesi ezeréves határ, valamint a híres Karakó- völgyhíd mellett.

A hangulatos korabeli felvételekhez ezúttal is a levelezőlapok gyűjtőjének, a nagyváradi szüle- tésű újságíró és internetes szakember Balázs D. Attilának a rövid szövegei illeszkednek magyar, angol és német nyelven, hogy az Erdélybe látogató külföldiek is képet kapjanak a hajdani és a mostani állapotokról. A szócikkeken belül rá- adásul most transzilván illetőségű honlapcímek is szerepelnek.

A friss Székelyföld és az Erdély Anno kalen- dárium lapjain az idei december hónap is szere- pel, ezért már Karácsony előtt alkalmasak lehet- nek szép ajándéknak. A naptárak a könyves- boltokban és a www.bookline.ro-n is megvásá- rolhatóak, ez utóbbi helyen 15% kedvezményel. A Szászszorké kínálatában még ebben az évben várható az Erdély Anno határidőnapló és az Erdély Anno és Most kalendárium megjelenése is.

(Székelyföld Anno 2011 naptár, kiadó: Szászszorké, szerkesztő: Balázs D. Attila, méret: 22x22 cm.)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS - GENCS. Tisztelt Szolgatársak! A Gencsi Református Egyház-közösség presbitériuma pályázat útján kívánja betölteni a lelkipásztori állást. Érdeklődni lehet a Nagykárolyi Református Egyházmege Esperesi Hivatalában (445100 Nagykároly - Carei, Rákóczi Ferenc utca. 18., tel: 0261-865706), vagy Nagy Sándor esperes úrnál.

FORRÓ LÁSZLÓ közigazgatási előadótanácsos

MAGYAR ÖRÖKSÉG-DÍJ AZ ERDÉLYI PROTESTÁNS LELKÉSZKÉPZÉSNEK. A díj ünnepélyes átadására szeptember 18-án került sor a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. Az elismerést **Rezi Elek** rektor, **Adorjáni Zoltán**, a Református-Evangé-

Az elismerést Benkőné Zonda Tímea, Rezi Elek és Adorjáni Zoltán vette át Hámori Józseftől, a Magyar Örökség-díj bírálóbizottságának elnökétől

likus Kar dékánja és **Benkőné Zonda Tímea** az Evangélikus Rendszeres Teológia és Liturgia tanszék adjunktusa vette át, laudált **Kozma Zsolt** teológiai tanár.

Az erdélyi református, evangélikus és unitárius lelkészképzés mellett Kiss András nyugalmazott főlevéltáros, Hajdó István főesperes, Kilyén Ilka színművész, Korniss Péter fotóművész, a 125 éves Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület és a Barabás Miklós Céh részesült az elismerésben.

A Magyar Örökség-díjat a Magyarországiért Alapítvány kuratóriuma hozta létre 1995-ben. A bizottság elnöke 2000-ig Mádl Ferenc, 2000-tól pedig Hámori József lett. A díj azon magyar intézményeknek, csoportoknak adható, akik tevékenységükkel hozzájárultak a magyar kultúra, gazdaság, sport, tudomány, azaz a magyar társadalom erkölcsi, szellemi felemeléséhez.

A DALAI LÁMA BUDAPESTEN TALÁLKOZOTT TÖKÉS LÁSZLÓVAL. Szeptember 17-20. között került sor a XIV. Dalai Láma – polgári nevén Tendzin Gyaco – magyarországi látogatására. A buddhista főpap két előadást tartott a budapesti Papp László Sportarénában. Szeptember 20-án az Országházban került sor a Dalai Láma és

Tökés László és Tendzin Gyaco

Tökés László személyes találkozására. Az EP alelnöke hangsúlyozta: erdélyi közösségünk büszkén gondol arra, hogy Kőrösi Csoma Sándor, aki angol-tibeti szótárával elősegítette Tibet egyedülálló kultúrájának megismerését a nyugati világ számára, közülünk való volt. A volt püspök támogatásáról biztosította a Dalai Lámát, hiszen, mint rámutatott, a kínai kommunista diktatúra továbbra is brutális eszközökkel igyekszik megtörni a tibeti nép szabadságvágyát. A száműzetésben élő vallási vezető áttekintést nyújtott a tibeti helyzetről, és arra kérte Tökés Lászlót, hogy lehetőségei szerint tegyen lépéseket egy európai parlamenti tényfeltárási bizottság tibeti látogatásáért.

Hídépítés nemzetiségek és felekezetek között

Lelkigondozásra, kommunikációra és csoportvezetésre vonatkozó továbbképzés kezdődött szeptember 6-án Nagyváradon, a Healing of Memories between Christian Churches in Transylvania / emlékek gyógyítása az erdélyi keresztény egyházak között nevű projekt keretében, a Megbékélés Délkelet Európában Alapítvány és a Partiumi Keresztény Egyetem szervezésében.

Hidat szeretnénk építeni a különböző nemzetiségek között, ami csak akkor lehetséges, ha kíváncsiak vagyunk a túladalra – szögezte le **Lukács Olga** egyetemi oktató, projektigazgató a Caritas Catolica étkezőjében tartott megnyitón, a képző 14 – roma és magyar – résztvevője előtt. A 168 óra időtartamú szeminárium október közepéig tart a várad-csillagvárosi református gyülekezetben, erdélyi, anyaországi, egyesült államokbeli és finnországi vendégtanárok részvételével. A projektigazgató rámutatott: a képzés, mely lehetőséget nyújt egymás jobb megismerésére, a közös együttélés elősegítésére egy olyan kísérlet, melynek eredményeire maguk is kíváncsiak. A résztvevők mindannyian nők, méghozzá olyan meg-

A szeminárium ünnepélyes megnyitóján Csúry István püspök szolgált áhítattal

fontolásból, hogy ők, mint a család katalizátorai, amit itt megtanulnak egymás jobb megismerésében, azt kovászként tudják kamatoztatni a családban

Az Emlékek gyógyítása nevű projekt öt éve van jelen Romániában, ezalatt több helyszínen szerveztek már képzéseket és konferenciákat. Az emlékek gyógyítását három lépésben próbálják elérni a térség népei és felekezetei között: a történelem feldolgozása, egymás fájdalmának megismerése, valamint a közös jövő építése által.

Isten nemcsak ismerni és látni akar engem, hanem benne akar lenni az életben. Minden feltételt megad arra, hogy megismerjem önmagamot és megismerjem Öt – fogalmazott **Csúry István** püspök, a Zsolt 139,1-6 alapján tartott áhítatában. Az ígérhető arra is emlékeztetett, hogy nagyon elfogultak vagyunk magunkkal szemben, ami egészen addig elhat, hogy sokszor még Istent is képesek vagyunk rágalmozni. Nincs igazi kommunikáció, ha nem kommunikálunk felfelé, nincs igazi közeledés és szeretet, ha nem ismerjük azt, aki igazán szeret és közelít felénk – mondta az ígérhető.

Böcskei László római katolikus megyéspüspök is köszöntötte a kezdeményezést, egyben reményét fejezte ki, hogy az gyümölcsöket terem a tanúságtétel és a diakónia területén. **Vinczéné Pálfi Judit** missziói előadótanácsos egy másik kezdeményezést, a nyolc éve működő Nők ökumenikus imaláncát mutatta be a jelenlétököknek, melyre azért is szükség van, mert minden gyülekezetben vannak vegyes családok.

F. T.

Hármas ünnep Bihardiószezen

Szeptember 12-én, vasárnap reggel ködfátyol alá rejtőzött templom fogadta az ünneplő tömeget. Bár kint szomorkás volt a hangulat, bent a diószegi református templomban örömteljes és megható ünnep emelte fel az emberi szívüket. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, melyet a tépei gyülekezet lelkipásztora, **Oláh Attila** tartott.

Az Ige Márk evangéliumából szólt a népes gyülekezethez, mégpedig az a rész hangzott el, ahol Jézus lecsendesíti a viharos tengert. Az igehirdető elmondta: sok vihar tépázott meg bennünket, melynek sokszor mi voltunk az okozói. Nagy költőink és íróink rámutattak arra, hogyan jutottunk el a szétszakadásig, Isten kegyelme pedig rámutat arra, hogyan jutunk el az összekovácsolódásig. Egész mai történelmünk a szélviharban, a hit erejéről szól. A hit erejével a legnagyobb csapást is próbatétellel lehet szelídíteni. A keresztyén ember felkiáltó jel kell legyen a nagyvilág előtt, hogy hirdesse: Isten a legnagyobb bajban is meg tud szabadítani.

A prédikátor végül e szavakkal zárta mélyenszántó gondolatait: szép, kegyelmi idő ez a mai nap a testvérgyülekezeti kapcsolat szentesítésére, arra, hogy a diószegi gyülekezet keblére ölelje a kicsiny tépei gyülekezetet, s így átérezzük nem vagyunk árvák, elhagyottak. Így csendesednek le az életviharok. Tettekkal bizonyítsuk, hogy érdemes gyermeket szülni és felnevelni, érdemes a

Az Asók István gyülekezeti terem névadójának életét és munkásságát Ghitea Angéla tanár-kántornő összegezte

jövő dolgában hinni, összefogni, szolgálni egyházat és népet, s ha így teszel, akkor a viharokat átveszeled, s átérsz a túlsó partra.

Az igehirdetés után **Gellért Gyula** diószegi lelkipásztor köszöntötte a vendégeket, elsősorban a tépei gyülekezet 30 fős küldöttségét és **Meleg Vilmos** színművészt. Már a prédikációban is elhangzott, s Gellért tiszteletes is megerősítette, hogy a szószék mellett látható háromszínű lobogó immár 70 éves. E zászlót 1940-ben a Debrecenbe elszármazott diószegiek ajándékozták a gyülekezet számára. Majd az iskolakezdsére nézve Karácsony Sándor szavait idézte a háziga: A tanár szabadsága, hogy taníthat, a diák szabadsága, hogy tanulhat. Élni kell ezzel a szabadsággal.

A testvérgyülekezeti kapcsolat megpecsételése előtt a lelkipásztor ismertette Tépe és címere történetét. Megtudtuk, hogy a hajdúk Báthory Gábor fejedelem engedélyével telepedtek meg Tépén, 1613. június 2-án, Kovács Péter kapitány vezetésével. Az 1627-ben készült pecsétnyomójuk a harci erényeket fejezi ki. A páncélos jobb kar, egyenes karddal, a végén török fejű harci vitézség jelképe. Érdekessége a fecskéfarkos hadizászló, amely a tépei hajdúk zászlóját örökíti meg. A rövid ismertető után a testvérgyülekezeti megállapodás felolvasása következett, majd a két gyülekezet lelkipásztorai és gondnokai aláírásukkal és pecsétjükkel szentesítették a gyülekezetek összefogását. Már az aláírások ideje alatt is szolgáltak a bihari diószegi furulyások, majd az ifjúság énekára következett. A tépei férfikórus zengő és markáns hangján megszólalt induló és a *Beh régen vérezél szegény magyar* kezdetű ének szívet melengető volt. A tépei hölgyek részéről két szavaltat hangzott el. Meleg Vilmos színművész Fazakas László, Gábor Ferenc, Arany János, Wass Albert, Szilágyi Domokos, Ady Endre és Kölcsey Ferenc verseiből összeállított megható műsorát követően a bihari diószegi római katolikus plébánia nevében **Dávid**

JAKÓ SÁNDOR ZSIGMOND
FOLYTATÁSA A II. OLDALON

A bihari diószegi református templom

Az érmelléki hegyek nyugati lábainál, nagy és népes község háza között emelkedik büszkén, magasan a bihari diószegi református templom.

Századok óta megszentelt helye ez Diószeg városának.

Valamikor az 1300-as években, ott ahol most a ref. templom emelkedik, a Dorogfiak vára terült el. Középen volt a Péter tiszteletére szentelt katolikus templom. Az idő viszontagságai elpusztították várat és templomot egyaránt.

A református templomot Imreffy János építtette 1609-ben. Egykor a templom falában elhelyezett márványtábla hirdette a kegyes birtokos nemes tetteit. Már akkor „tágas és téres” templomnak készült, de az idők folyamán többször ala-

A diószegi református templom a két világháború között

kittartott át, bővített ki, úgyhogy ma az Érmellék egyik legszebb és legnagyobb temploma.

Az 1660-ik évben, a rettenetes török-tatár pusztítás idején a pogányok lerombolták, felperzselik a mi templomunkat is. Egyházi levéltárunk őrzi azt a levelet, melyben Mehemet aga engedélyt ad a templom újjáépítésére. Az engedély így hangzik: „A fővezér Jóságába, Diószeg városába, én Mehemet Aga, Mutavellil, Fővezér szolgálja, Diószeg városának könyörgésére, elpusztult szent. Egyházokat megengedem tsináltatni, úgy hgy sem én, sem utánam levő Mutavellil, sem Pasák, sem Kadiák őket meg ne háborítsák, hanem elpusztult szent. Egyházukat mennél jobban megtsinálják és szebben.”

Még többször is kellett a diószegi templomot újjáépíteni a törökök dúlásai miatt. Így például 1702-ben, amikor a szegény diószegieknek még harangjuk sincsen és az elpusztult jankafalvi egyházközség megmaradt híveivel folyamodnak harangért.

A minduntalan megismétlődő pogány kegyetlenségnek áldozata lett a jankafalvi ref. egyházközség, melynek megmaradt töredékéne ezután a mi templomunk falai közt kereste zaklatott lelkének a megnyugtatót. E körülmény és a város lakosságának természetes megnövekedése is hozzájárult, hogy templomunk befogadóképességét növelni kellett. Így 1795-ben a templom

nyugati részét egy kiugróval toldották meg, ami által a templom térfogata több, mint egyharmad résszel növelték, 1808-ban pedig a kijárók elé előcsarnokokat építenek. Lassanként így előttünk áll a ref. templom mai képe.

Az idők folyamán még többször végeztetett az egyház átalakítást, javítástat templomunk külső, belső berendezésében. A legutolsó renoválás 1926-ban történt 171,225 Lei költséggel.

A világháborúban az egyház három harangja közül kettőt a hadvezetőség rendelkezésére bocsátott. Ezek pótlására az énekhar gyűjtéséből és saját pénztárából öntetett mintegy 20,000 Lei költséggel egy kisebb harangot. K. Nagy Sándor és neje buzgó egyháztagok pedig a harctéren elesett fiúk emlékére mintegy 40,000 Lei költséggel öntettek egy nagyobb harangot. A harangok ilyen pótlása 1923-ban történt, majd a következő évben, 1924-ben K. Nagy Gábor és neje, egyházunknak szintén nemes lelkű fiai, az 1851-ben készült orgonát alakították újjá 27,500 Lei költséggel.

Ma Isten iránt érzett hálával elmondhatjuk, hogy egyházközségünk a maga impozáns, mintegy 4000-nyi lélekszámával, magasba szökő tornyú templomával, szépen körülkerített, parkírozott templomkertjével, öttenérs iskolájával, megújulásnak induló keresztyén kálvinista öntudatával, az Érpapályos földjén a Mindenhatónak sziklára épített egyháza.

— Pásztor —

(Református Árvaházi Képes Naptár, 1940)

A bihardiószegei nőszövetség

A Bihardiószegei Református Nőszövetség 81 évvel ezelőtt, 1929 júniusában alakult. Első elnöknője Ari Józsefné, alelnöknője P. Nagy Józsefné. Később az elnöknő Fias Kálmánné nagytiszteletű asszony, aki haláláig elnökölt.

1940-ben a debreceni nőtestvérek gyönyörű, himzett országzászlót készítettek a bihardiószegei számára. A zászló ma is a templomunkban van.

1990. május 6-án, Anyák napján újjraalakult nőszövetségünk. Elnöke Jakab Jolán tanárnő, alelnök Balázs Valéria, tiszteletbeli elnökök özv. Pántya Sándorné és özv. Kósa Vincéné. Jegyzők özv. Kovács Gézánné és Papp Éva tanítónők. Titkár Gellért Gyuláné nagytiszteletű asszony. Pénztárosok: Szerző Lászlóné és Szabados Katalin. Ellenőrök: Varga Jolán, Guller Margit és Darabont Zsuzsa.

1993-ban a nőszövetség felveszi a Lorántffy Zsuzsánna nevét és eldönti, hogy zászlót készít, amelynek közepén a Lorántffy Zsuzsanna címere lesz. A zászlót özv. Kovács Gézánné tanítónő tervezte és Nagy Erzsébet hímmezte. A zászlószentelés 1994-ben, a nőszövetség megalakulásának 65. évfordulóján történt. A zászlóra ezt az ígét írtuk: Szeretettel szolgáljatok egymásnak (Gal 5,13/c).

1994-ben az újonnan megválasztott tisztséget betöltők a következők: elnök Balázs Valéria, alelnökök özv. Tolnay Istváné és Guller Margit. A többi tisztségviselő maradt. A Nőszövetség tagjainak létszáma 1998-ban 102 személy, 1999-ben 118 személy.

2001-től a megválasztott elnök Márton Erzsébet-Mónika, alelnökök Tolnay Jolán és Szőnyi Eszter, tiszteletbeli elnöknő Gellért Gyuláné, titkár Guller Margit, jegyzők özv. Papp Károlyné és Domokos Klára, pénztárosok Szabó Olga és Egeresi Jutka.

Célunk: hitéletünk szüntelen erősítése, elmélyítése, anyagi helyzetünk állandó gyarapítása, az egyházi munka segítése, inaszközpont, diakónia, család- és ifjúsággondozás, magányosok vigasztalása, betegek gondozása és egyéb missziói szolgálatok. Evangéliumi, lelki, szellemi közösség építése. Egyszóval a gyülekezeti élet szolgálata. Nő-

szövetségünk a gyülekezet ébredését szolgálja. Tizenhat éve levestésztát, főleg csigatésztát készítünk (a lisztet és tojást nőtestvéreink hozzák). Az elkészített csigatésztát eljegyzésre és esküvőre áruljuk. Ennek keretén belül rendszeresen tartunk bibliórát és énekórát a lelkészekkel és kántorral. A résztvevők száma általában 20-25 között van. Időnként kézimunka kiállítást rendezünk az IKE-teremben. A kézimunkák gyönyörű, magyaros mintájú és népi motívumokkal vannak hímelve, kivarrova. Szőnyi Juliánna nőtestvérünk kihímmezte a falu hagyományára jellemző motívummal és öltéssel az Egyházkerületi Nőszövetség mozaikablájára kért vászondarabot. A templomban fehér alapra madéra hímzéssel terítőket készítettünk. A két ravatalozó ajtajaira fekete szövetet vettünk és drapériát varrtunk, valamint fekete zászlókat. Fekete szövetből asztalterítőket vásároltunk, melyeket ezüstszállal kihímzettünk. A Nőszövetség tetemes összeget adott az orgona helyreállítására és felújítására. Örülünk, hogy 10 nőszövetségi tagunk a kórusban is szolgál. Rendszeresen részt veszünk a templom takarításában.

Mindezek mellett egész évben rendszeresen látogatjuk és anyagiilag segítjük a beteg és idős nőtestvéreinket. A havonta tartott egyházmegyei közigazgatási gyűléseken nőtestvéreink szendvicset, teát és kávékat készítenek a résztvevő lelkészeknek. Ezt a rendszeres vendéglátást 16 éve végzik. Minden tevékenységünk szeretetvendégséggel, imádsággal és énekléssel zárul. A Nőszövetség pénzből vásárolt edényekkel és kellékekkel felszereltük a gyülekezet konyháját.

2001-ben a Diakóniai Központ vízhálózatának beszerelésére 12 millió (régii) lej adományoztunk. Itt az Egyházi Konyhában két nőszövetségi tagunk, Kupás Gizella és Szűcs Jolán, hetente kétszer főznek díjmentesen 25-30 személynek.

Ruhaadományokban részesítjük a sokgyermekes családokat és az elesett idős asszonyokat. 2001-ben 40 csomagot készítettünk többgyermekes családoknak.

2004. augusztus 8-án Tolnay Jolán és Szőnyi Eszter, jelenlegi alelnökök mellé két új

A nőszövetség több tagja a kórusban is szolgál

alelnököt választottunk: Szűcs Sándorné és Hegedűs Árpádné. Egyetemes imahetekken nőtestvéreink rendszeresen hozzájárulnak a lelkészek megvendégléséhez.

2005-ben tisztújítás volt: elnök Jakab Juliánna, tiszteletbeli elnök Gellért Enikő, alelnökök Domokos Klára, Szőnyi Eszter, Szűcs Sándorné és Hegedűs Árpádné, titkár Szőnyi Eszter, jegyző-pénztáros Domokos Klára. Minden egyházmegyei nőszövetségi gyűlésen részt vettünk.

Minden évben, március 15-én a Nőszövetség is megkoszorúzza Kossuth Lajos szobrát, az 1848-49-es kopjafát, az I. és II. világháborúban elesettek emlékművét. Október 15-én mindig megkoszorúzzuk Bocskai István mellszobrát és a hajdú vitézek kopjafáját. Hozzájárultunk a Bocskai zászló költségeihez. 2009-ben elkészítettük a Bihardiószegei Hajdúvitézek zászlaját, 2010-ben pedig a Bihardiószegei Gróf Széchenyi István Huszárszázad zászlaját.

Évente rendszeresen készítünk adventi koszorút az Úr asztalára. Minden karácsonyra 300 ajándéksomagot készítünk a gyermekeknek.

A Nőszövetség áldott munkája az egyház lelki, szellemi és anyagi életén látható, érezhető. A jövő nemzedéknek egy fényképalbumot ajándékozunk. Eddigi szolgálatunkat Isten segítségével végeztük. Isten áldását kérjük ezután is nőszövetségünk életére és munkájára.

JAKAB LÁSZLÓNÉ nőszövetségi elnök

HÁRMAS ÜNNEP...

FOLYTATÁS AZ I. OLDALRÓL

György főgondnok köszöntötte az ünneplőket, és egy verssel is gazdagította az ünnepet. A templomi műsort az Asók István Református Vegyeskar szolgálata és a Himnusz eléneklése zárta.

Az ünneplő gyülekezet a templomból átvonult a második parókiára, vagy más néven a kántorlakra, ahol az Asók István gyülekezeti terem felavatásával folytatódott a nap. **Ghitea Angéla** tanár-kántornő tartalmas előadásából Asók István egykori, diószegi kántor-tanító életét és munkásságát ismerhettük meg. Gellért Gyula lelkész el-

mondta, hogy miért lett e terem Asók-terem, s ismertette a terem falán látható Bocskai István okleveleiből készített kiállítást. Az okleveleket a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár adta kölcsön a gyülekezetnek. Oláh Attila lelképásztor a tépei gyülekezet nevében néhány jelképes ajándékot adott át a diószegieknek. A beszédek után Oláh Attila, Gellért Gyula és **Jakó Sándor Zsigmond** lelkészek megáldották a termet. Az ünnepség a Szózat eléneklésével zárult.

A vendégeket és a helyieket a diószegi presbiterium, a nőszövetség és az IKE tagjai finom babgulyással vendégelték meg a kántorlak udvarán, hogy a lelki öröm mellett, testi megelégedéssel is távozhassanak az ünneplők.

DÖMÖTÖR TIBOR

Újjászületés

Meghalni
a bűnnek,
gonosznak,
világnak.
Szolgálni
Istennek,
Krisztusnak,
Egyháznak.